



המכון הישראלי לייצוא ולשיתוף פעולה בין-לאומי
The Israel Export & International Cooperation Institute

סיכום נתוני היצוא לשנת

2012 ותחזית 2013



נכתב על ידי אגף כלכלה
מכון היצוא
ינואר 2013



סיכום ראשוני של נתוני יצוא לשנת 2012 ותחזית 2013:

אומדנים המבוססים על נתוני סחר חוץ לחודש נובמבר ומאזן תשלומים עד ספטמבר 2012.

סיכום נתוני היצוא לשנת 2012 (כולל אומדן לרבעון הרביעי)

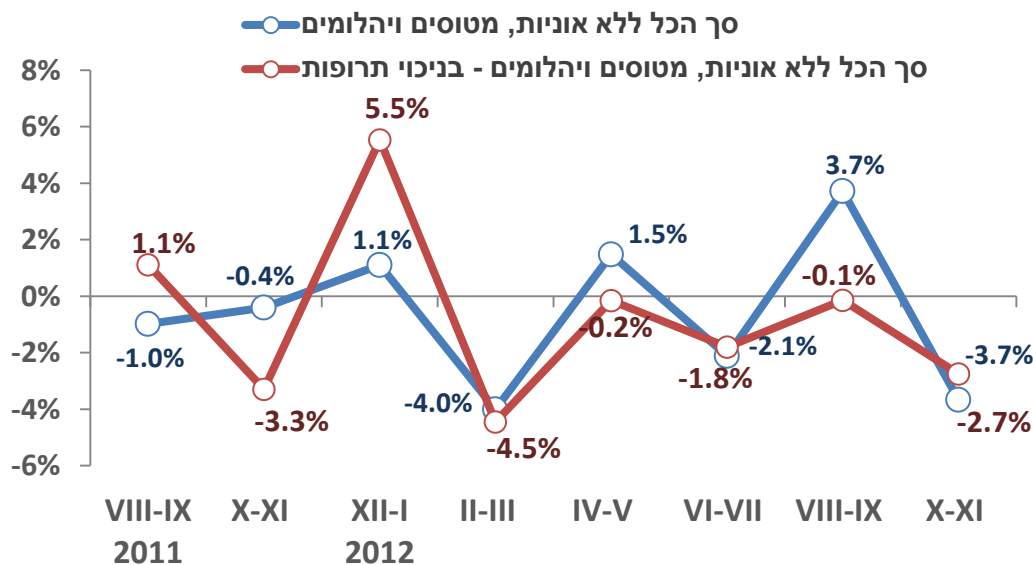
שנת 2012 מאופיינת כשנה של האטה כלכלית. על רקע משבר החובות המתמשך באירופה, ההתאוששות האיטית של הכלכלה האמריקאית והצמיחה הנמוכה של כלכלות אסיה נרשמה ירידה בשיעורי הצמיחה העולמית השנה אשר לוותה בירידה משמעותית בשיעור הגידול של הסחר העולמי. המשבר האירופי המתמשך גרר ירידה בהיקפי היבוא של כלכלות אירופה המובילות ולצד זה נרשמה היחלשות בשער האירו מול הדולר. כל אלה גרמו לכך שבסיכום ראשוני של שנת 2012 נרשמת ירידה בהיקף יצוא הסחורות הישראלי במונחי דולר.

מניתוח ראשוני של סיכום נתוני היצוא (על פי נתוני סחר חוץ, המבוססים על רשומי המכס) לשנת 2012 עולה כי לאחר עליה שנרשמה במחצית הראשונה של השנה, נבלם היצוא הישראלי ואף רשם ירידה במהלך המחצית השנייה של השנה. הניתוח מתבסס בין היתר, על אומדנים לא סופיים להיקפי היצוא של הרבעון האחרון לשנת 2012, המצביעים על המשך מגמת הדשדוש בהיקפי היצוא.

השינוי בהיקף היצוא הדו-חודשי, בהשוואה לחודשיים הקודמים

שיעורי שינוי דו-חודשיים בנתונים מנוכי עונתיות ביצוא סחורות ללא יהלומים

*אוגוסט-ספטמבר 2011 - אוקטובר-נובמבר 2012





סך היקף יצוא הסחורות והשירותים בשנת 2012 הסתכם בכ- 90 מיליארד דולר, המהווים ירידה דולרית של כ- 1% לעומת שנת 2011. סך יצוא הסחורות והשירותים ללא הזנק ויהלומים הסתכם בכ- 81 מיליארד דולר ולרשום גידול דולרי של כ- 2% בלבד לעומת שנת 2011. ראוי לזכור במדובר בערך דולרי של היצוא ואיננו משקף את השינוי הכמותי בייצוא.

ייצוא הסחורות ללא יהלומים (על פי רשומוני המכס) הסתכם בכ- 46 מיליארד דולר - ירידה דולרית של כ- 3% לעומת שנת 2011. יצוא הסחורות הושפע מההאטה רוחבית בכל תחומי התעשייה ובפרט ביצוא תעשייה מעורבת מסורתית, שרשמה ירידה דולרית של 8.5% השנה, לעומת גידול דולרי של 15% בשנת 2011.

עם זאת, נתוני היצוא בגין פרויקטים מתמשכים ליצוא (כפי שמדווחת הלמ"ס על בסיס הדוחות הכספיים של היצואנים הגדולים) בתוספת ייצור ומכירת סחורות המיוצרות בקבלנות משנה בחו"ל ואינן מוחזרות לארץ לצורך ייצוא, מצביעים על גידול של כ- 90% מכ- 2.5 מיליארד דולר בשנת 2011 לכ- 4.6 מיליארד דולר בשנת 2012, ומקזזת חלקית את הירידה המדווחת ברשומוני המכס.

יצוא היהלומים התסכם השנה בכ- 8.5 מיליארד דולר, ירידה דולרית של כ- 23% בהשוואה לשנה שעברה, אז גדל יצוא היהלומים בשעור זהה והסתכם בכ- 11 מיליארד דולר. בתוך כך, יצוא יהלומים מלוטשים ירד בשעור דולרי בכ 23% ויצוא יהלומים גולמיים בכ 22%.

יצוא השירותים הסתכם בכ- 29 מיליארד דולר, עלייה בשיעור דולרי של כ- 7%. גידול זה מושפע בעיקר מעלייה חדה של כ- 17% ביצוא שירותי המחשוב והתוכנה המהווים למעלה מ- 40% מסך יצוא השירותים של ישראל.

יצוא השירותים כולל בתוכו גם גידול של למעלה ממאה אחוזים בייצוא שירותים של חברות **הזנק** ועסקאות חריגות בנכסים בלתי מוחשיים, בניטרול גידול זה חל גידול דולרי של כ- 5% ביצוא השירותים והוא צפוי להסתכם בכ- 28 מיליארד דולר.

היצוא הסחורות לרשות הפלסטינאית הסתכם בכ- 3 מיליארד דולר, ירידה של כ- 17% לעומת שנה קודמת בה הסתכם היצוא בכ- 3.6 מיליארד דולר.

יצוא השירותים לרשות הפלסטינאית צפוי לרשום ירידה חדה של כ- 28% ולהסתכם בכ- 285 מיליון דולר בלבד, לעומת כ- 396 מיליון דולרים בשנה שעברה.



אומדני יצוא הסחורות ללא יהלומים ושירותים - על פי גושי הסחר בשנת 2012

ארה"ב

היצוא לארה"ב הסתכם השנה בכ-11 מיליארד דולר ירידה של כ-6% בהיקפי היצוא הדולרי בהשוואה לשנה קודמת. הירידה ביצוא לארה"ב מוסברת כולה בירידה ביצוא ענף התרופות לשוק האמריקאי. **סך היצוא לארה"ב ללא ענף זה צפוי לשמור על רמה דומה לזו שנרשמה בשנת 2011.** היצוא לארה"ב מהווה בשנת 2012 כ-23% מסך היצוא הסחורות ללא יהלומים לעומת משקל של 24% בשנה קודמת.

אירופה

היצוא לאירופה יהווה בשנת 2012 כ-38% מסך היצוא. סך היצוא לאירופה הסתכם בכ-17.5 מיליארד דולר, ירידה דולרית של כ-7% בהשוואה לשנה קודמת. בתוך כך:

- היצוא לאיחוד האירופי צפוי להוות בשנת 2012 כ-31%. סך היצוא לאיחוד האירופי הסתכם בכ-14.2 מיליארד דולר, ירידה דולרית של כ-7% בהשוואה לשנה קודמת.
- היצוא למדינות אירופה אחרות שאינן חברות באיחוד האירופי כולל רוסיה, טורקיה ומדינות אפטי"א, יהווה כ-7% מסך היצוא וצפוי לסתכם השנה בכ-3.3 מיליארד דולר, ירידה דולרית של כ-5% בהשוואה לשנה קודמת.

הירידה בייצוא לאירופה הושפעה, בין היתר, מהשפעת החלשות השער הממוצע של האירו מול הדולר בשנת 2012 לעומת שנה קודמת. במכון היצוא מציינים כי השנה נתחו הנכבד של היצוא לאיחוד האירופי מתוך סך היצוא של ישראל, מגביר את רגישות היצוא ליציבותן של כלכלות האיחוד.

כפי שצויין בתחזית המכון ל-2012, היצוא לאיחוד האירופי, אכן השפיע לשלילה על יצוא הסחורות הכולל והיה הגורם העיקרי לירידות ב-2012. הירידות בהיקפי היצוא לאיחוד האירופי נרשמו השנה במרבית ענפי ויעדי היצוא העיקריים. בשנה זו ירד הייצוא לגרמניה, צרפת, איטליה, בלגיה וטורקיה כשהאטה חריפה נרשמה במהלך מחצית השנייה של שנת 2012 גם ביצוא לבריטניה והולנד.

אסיה

היצוא למדינות אסיה מהווה השנה כ-21% מסך היצוא. היצוא לאסיה הסתכם השנה בכ-9.5 מיליארד דולר, גידול דולרי של כ-5% בהשוואה לשנה קודמת זאת לעומת שיעור גידול של כ-8.5% בשנת 2011.

הגידול האמור ביצוא לאסיה התקבל בזכות המשך הגידול ביצוא לסין והגידול המואץ ביצוא לווייטנאם¹, הודות לגידול החד ביצוא הרכיבים האלקטרוניים. גם המשך ההתאוששות ביצוא להודו

¹ לאינטל העולמית מתקני הרכבה ובדיקה בסין ובווייטנאם וחלק עיקרי מייצור הרכיבים בישראל מועבר למדינות אלו.



וסנינגפור תרם למגמה החיובית ביצוא לאסיה, כשמנגד הירידות ביצוא למלזיה² וטאיוואן העיבו מעט על הצמיחה ביצוא ליבשת.

אמריקה הלטינית

היצוא למדינות אמריקה הלטינית, מהווה כ 5% מסך היצוא, ונאמד השנה בכ 2.2 מיליארד דולר, עלייה דולרית של כ – 6% לעומת שנה קודמת.

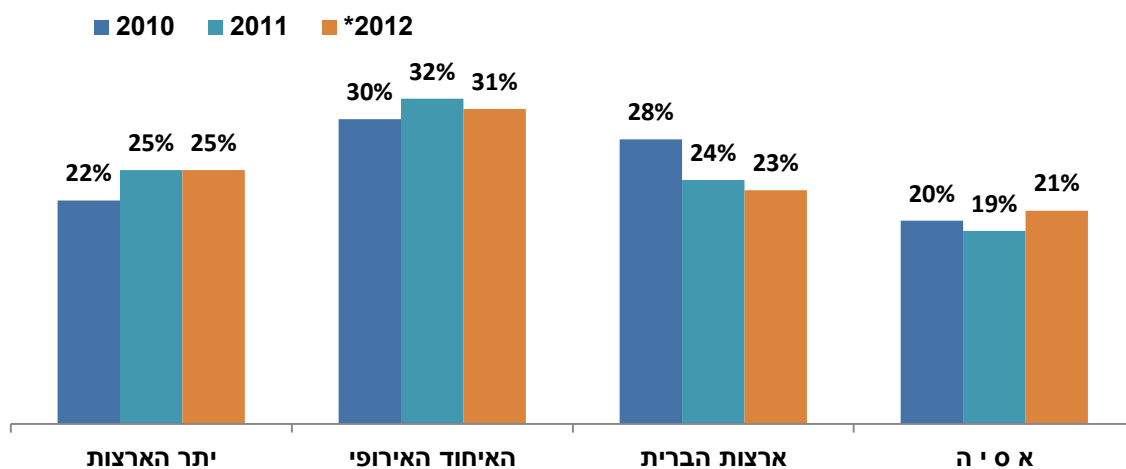
אפריקה

היצוא למדינות אפריקה, מהווה כ 3% מסך היצוא, ולהסתכם השנה בכ 1.5 מיליארד דולר, ירידה דולרית של כ 10% לעומת שנה קודמת.³

שאר העולם

היצוא לשאר מדינות העולם⁴ המהווה כ-9% מסך היצוא, הסתכם השנה בכ 4- מיליארד דולר, גידול דולרי של כ- 1% לעומת שנה קודמת.

התפלגות ייצוא הסחורות ללא יהלומים בשנים 2010-2012 לפי שווקים עיקריים



² היצוא למלזיה מורכב כולו מיצוא רכיבים אלקטרוניים ומושפע לחלוטין מהחלטות עסקיות של חברת אינטל לגבי הקצאת תפוקת הייצור מישראל למפעלי ההרכבה שבבעלות העולמית הפרושים במדינות שונות.
³ הירידה ביצוא לאפריקה מוסברת רובה ככולה מירידה של למעלה מ 60% בסעיף "יתר המדינות" על פי נתוני למ"ס. ירידה זו מהווה תיקון לגידול חריג של כ- 142% שהיה בשנת 2011 בסעיף זה.
⁴ הכולל בין היתר את היצוא ל"מדינות בלתי מסווגות".



אומדני היצוא בחלוקה לענפים בשנת 2012:

יצוא ההיי-טק של ישראל רשם השנה גידול של כ- 11% והסתכם בכ- 38 מיליארד דולר. יצוא זה כולל בתוכו את התאמות היצוא המבוססים, בין היתר, על דיווחי הדוחות הכספיים של חלק מחברות ההיטק הגדולות במשק, כמו גם את נתוני יצוא שירותי המו"פ ושירותי המחשוב.

בתוך כך, יצוא ההיטק על פי רשומוני המכס, רשם השנה ירידה בשיעור דולרי של כ-0.5% לעומת גידול של כ- 7% בשנה שעברה וכ 12% בשנה קודמת. סך ייצוא ההיי טק הסתכם בכ- 21.4 מיליארד דולר.

יצוא ההייטק השנה הושפע מהירידה ביצוא התרופות ומהירידה ביצוא ציוד התקשורת, בקרה, ומדעי-רפואי (מדד הליבה של ההייטק⁵), המהווים יחדיו כ-70% מסך הייצוא של סקטור זה. מנגד, המשך מגמת הגידול ביצוא הרכיבים האלקטרוניים שנבעה בין היתר מהפעלת המפעל החדש של אינטל תרם לקיזוז הירידות ביצוא.

- **יצוא התרופות** רשם ירידה של כ-4% בשנת 2012 לעומת גידול של כ- 12% בשנה קודמת. סך יצוא התרופות צפוי להסתכם בכ-7 מיליארד דולר.
- **יצוא ציוד התקשורת, בקרה ורפואי-מדעי** רשם ירידה דולרי של כ-3.5% בשנת 2012 לעומת גידול של כ- 4.5% בשנת 2011. סך יצוא ציוד התקשורת, בקרה ורפואי-מדעי צפוי להסתכם בכ-8 מיליארד דולר.
- **יצוא הרכיבים האלקטרוניים והמחשבים** רשם גידול דולרי של כ-9% לאחר גידול דולרי של כ-4% בשנה שעברה. יצוא הרכיבים האלקטרוניים והמחשבים צפוי להסתכם השנה בכ-5 מיליארד דולר.
- **יצוא ענף כלי הטיס** רשם עליה דולרית של 5% והסתכם בכ- 2 מיליארד דולר, זאת לעומת גידול של כ- 11% בשנת 2011.

היצוא בתעשייה המעורבת-עילית (הכולל בין השאר את יצוא הכימיקלים וזיקוקי הנפט, המכונות והציוד), צפוי לרדת בשיעור דולרי של כ-2% לעומת עלייה של כ 21% בשנה קודמת, וזאת עקב ההתכווצות שנרשמה השנה בהיקף יצוא הכימיקלים וזיקוקי הנפט. סך היצוא בתעשייה מעורבת עילית יסתכם להערכתנו בכ-14 מיליארד דולר.

היצוא בתעשייה המעורבת-מסורתית (הכולל בין השאר את ענפי הגומי ופלסטיקה, מוצרי מתכת וכרייה וחציבה), ירד בשיעור דולרי של כ- 8.5% לעומת גידול של כ - 15% בשנה קודמת. הירידה השנה הושפעה בעיקר מהקיטון בהיקפי יצוא מוצרי הכרייה, החציבה והמינרלים וכן מהירידה ביצוא המתכות. סך היצוא בתעשייה מעורבת מסורתית צפוי להסתכם בכ-7 מיליארד דולר.

הייצוא בתעשייה המסורתית (הכולל בין השאר את ענפי הטקסטיל, המזון והמשקאות) ירד בשיעור דולרי של כ- 7% לאחר גידול של 8% בשנה קודמת. סך היצוא בתעשייה מסורתית צפוי להסתכם בכ- 2 מיליארד דולר.

היצוא החקלאי צפוי לרדת בשיעור דולרי של כ 1% לעומת גידול של כ 4% בשנת 2011 ולהסתכם בכ - 1.4 מיליארד דולר.

⁵ סך יצוא טכנולוגיה עילית ללא תרופות, רכיבים אלקטרוניים וכלי טיס. בסקטור זה נכללות רוב חברות היצוא בהייטק

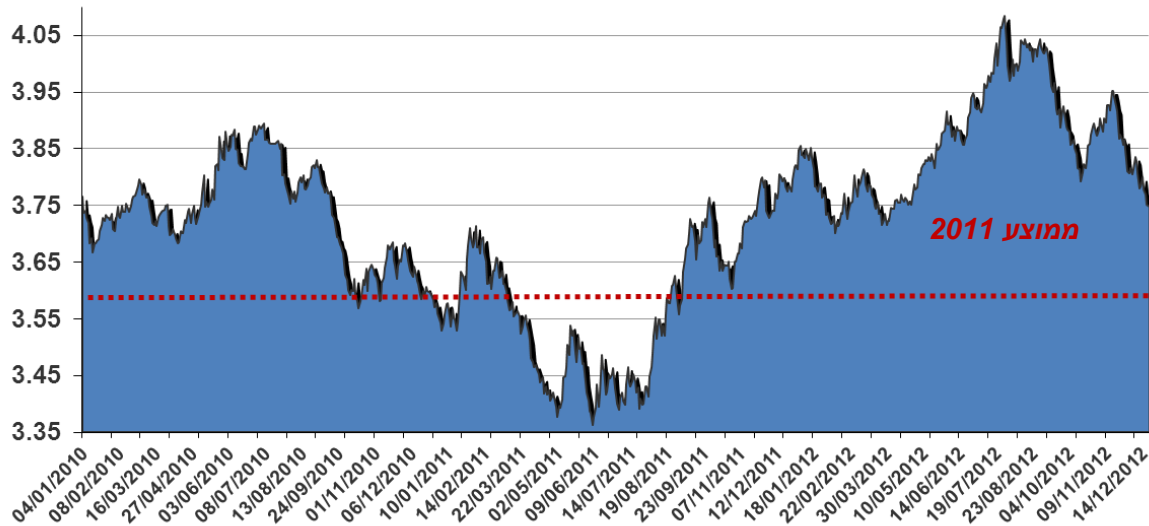


שער החליפין-2012

נתוני היצוא הנקובים בערכים דולריים, מושפעים בין היתר גם מהשינויים התכופים בשער החליפין של השקל מול הדולר והאירו ושל הדולר מול האירו, כאשר על פי הערכותינו משקלו של הדולר בתמורות היצוא הישראלי הינו כ-75%. בשנת 2012 עמד שער הממוצע של האירו על 1.28 דולר, נמוך בכ-8% משער הממוצע בתקופה המקבילה אשתקד, אז עמד שער האירו הממוצע על 1.39 דולר.

בשנת 2012 עמד שער החליפין הממוצע של הדולר-שקל על 3.86, פיחות של 8% לעומת שער הממוצע ב-2011. בסוף שנת 2012 עמד שער הדולר על 3.75 שקל.

השקל מול הדולר, מתחילת 2010:

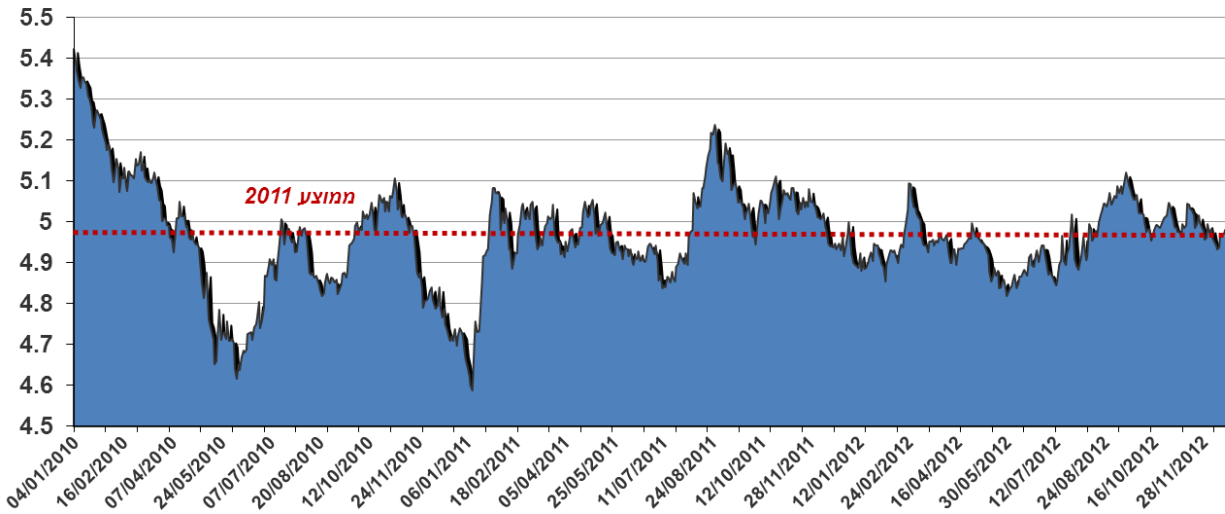


מקור: בנק ישראל

שער הממוצע של האירו-שקל עמד בשנת 2012 על 4.95, ירידה של 0.5% בערכו בהשוואה לשנת 2011. בסוף שנת 2012 עמד שער האירו על 4.96 שקל.



השקל מול האירו, מתחילת 2010:

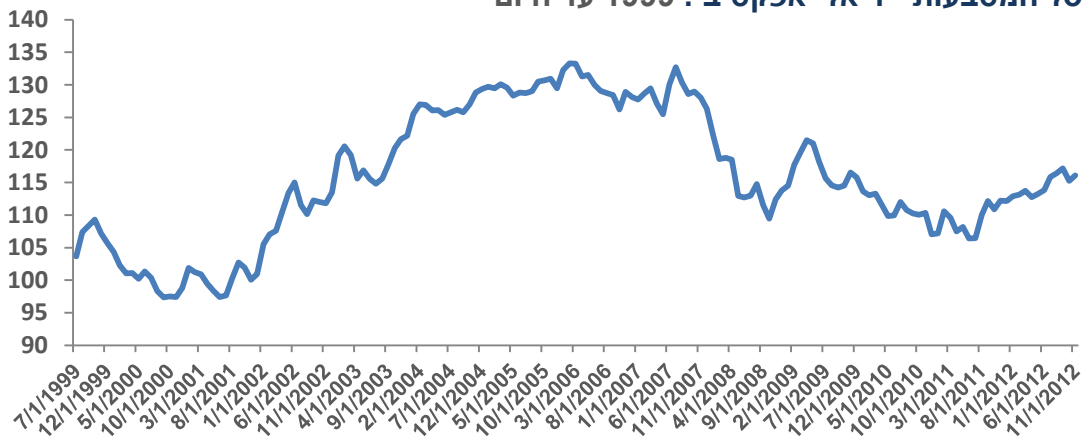


מקור: בנק ישראל

שערו הממוצע של סל המטבעות הריאלי-אפקטיבי עמד בשנת 2012⁶ על 114.6 נקודות מדד, תיסוף ריאלי של כ-4.5% בהשוואה לשערו הממוצע ב-2011 ופיחות של 3.2% ביחס לשערו הממוצע בשנת 2010.

יש לציין כי כל תיסוף של 5% שחל בשער החליפין הריאלי-אפקטיבי גורר ירידה ריאלית של כ-1% ביצוא הישראלי כאשר השפעה זו באה לידי ביטוי בפיגור של 8-14 חודשים.

סל המטבעות - ריאלי אפקטיבי: 1999 עד היום



מקור: בנק ישראל

⁶למעט חודש דצמבר



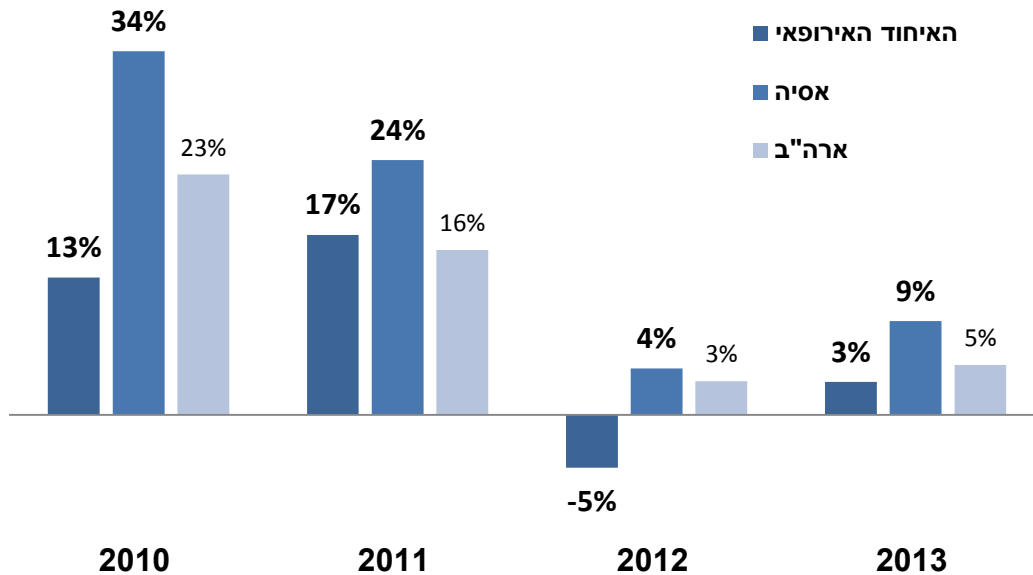
תחזית ל 2013 :

היצואנים הישראליים צפויים להתמודד בשנה הקרובה עם ירידה בביקוש בשוקי היעד העיקריים של ישראל באיחוד האירופי ועם עלייה מתונה בלבד בהיקפי היבוא בארה"ב. שווקים אילו מהווים עדיין למעלה מ- 60% מסך היצוא הישראלי. במקביל, עליהם להתמודד עם שער חליפין נמוך של השקל מול סל המטבעות, לאחר תהליך של התחזקות ריאלית של השקל בחמש השנים האחרונות.

בשנת 2013 אנו צופים עליה בשיעורי הגידול של הסחר העולמי לכ-4% לעומת גידול של כ-2.9% ב-2012 ושל כ-6.3% ב-2011.

התרשים המוצג להלן מצביע על הירידה הצפויה בשיעורי גידול היבוא של שוקי היעד העיקריים של ישראל (במונחים דולריים). ניתן לראות כי לאחר ירידה של כ- 5% בהיקפי היבוא של שוקי היעד העיקריים באיחוד האירופי צפוי היקף היבוא של מדינות אלו לגדול בכ- 3% בשנת 2013. היקף היבוא האמריקאי שגדל בשנת 2011 בשיעור של כ- 16% ובשנת 2012 בכ- 3% צפוי לגדול בכ- 5% בלבד בשנת 2013 והיקפי היבוא של מדינות היעד העיקריות ליצוא הישראלי באסיה צפויים לגדול משעור גידול של 4% בלבד לכ- 9% ב 2013.

שיעורי גידול היבוא של שוקי היעד העיקריים של ישראל



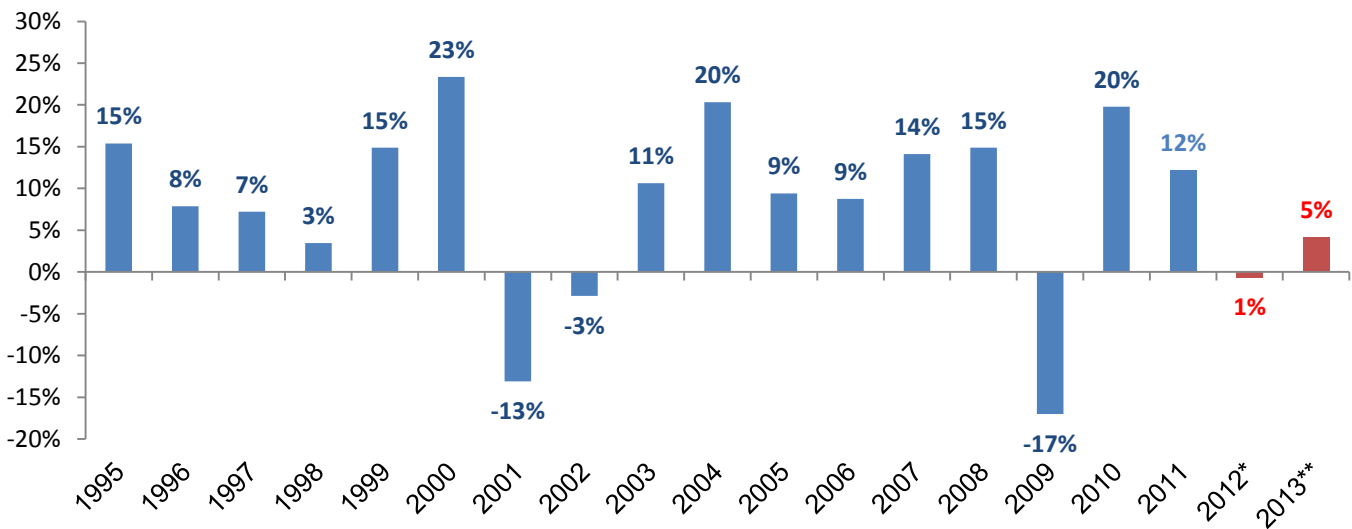
על רקע האמור לעיל, אנו מעריכים כי יצוא הסחורות והשירותים, לא כולל שירותי חברות הזנק, במונחים דולריים צפוי לגדול בשנת 2013 בכ- 5% ולהסתכם בכ- 94 מיליארד דולר.

יצוא הסחורות והשירותים ללא הזנק וללא יהלומים צפוי להערכתנו להסתכם בכ- 85 מיליארד דולרים בשנה 2013, גידול של כ- 5% לעומת אומדן של כ- 81 מיליארד דולר בשנת 2012.



על רקע הירידה בהיקפי היבוא של מדינות האיחוד האירופי צפוי היצוא לאיחוד האירופי לגדול בשיעור דולרי של כ 4% בלבד בשנת 2013. היצוא לארה"ב צפוי לרשום גידול דולרי של כ-7.5% ואילו היצוא לאסיה צפוי לגדול דולרית בשיעור של כ-11% בשנה הבאה, בעיקר במהלך המחצית השנייה של 2013.

יצוא סחורות ושירותים השוואה במונחים דולריים בין השנים 1995-2013



* אומדן

** תחזית, ללא יצוא שירותי חברות הזנק